

EXAMEN DE GEOGRAFIA. BLOC IV. CORREGIT

1. Explica l'origen dels següents fenòmens...

- *Comerç just*: És una forma alternativa de comerç basat en la supressió d'intermediaris, amb uns salaris justos i en l'atenció a les necessitats dels pagesos.
Aquest moviment sorgeix com a conseqüència del fet que molts productors de béns molt cotitzats no són els que fixen els preus, sinó que ho fan les multinacionals per incrementar els seus beneficis.
- *Deute extern*: Les balances comercials de molts països són deficitàries perquè les seves exportacions tenen un valor molt inferior als productes elaborats que importen.
El deute s'incrementa al rebre crèdits del Banc Mundial i del Fons Monetari Internacional. D'aquesta manera, els països han de pagar els interessos d'aquests crèdits.

2. Contesta les següents preguntes sobre la geopolítica...

- Els conflictes més destacats són els que enfronten a Israel amb Palestina i el de Rússia amb Geòrgia.
El primer exemplifica els conflictes entre alguns països àrabs i Occident després que durant dècada de 1980 alguns estats acollissin l'islamisme com a guia política. Aquests conflictes han desestabilitzat el sistema mundial i han abonat el fanatisme dels grups terroristes.
- L'ONU pretén ser un àrbitre internacional dels conflictes. Per aquest motiu, l'Assemblea General es reuneix una vegada a l'any i quan sorgeixen conflictes. No obstant, l'ONU és una institució feble perquè els representants permanents del Consell de Seguretat poden vetar les recomanacions formulades a l'Assemblea General.
- Els Estats Units d'Amèrica es presentaven el 1991, després de la caiguda del mur de Berlín, com el país hegemònic d'un nou ordre mundial basat en la democràcia i el sistema capitalista.
Això no obstant, l'hegemonia econòmica i política no ha permès als Estats Units exercir aquest lideratge, com s'ha demostrat a la guerra de l'Iraq. Els Estats Units no van disposar del suport de les Nacions Unides i molts països hi van mostrar una oposició oberta.

3. Resumeix la creació de la UE des dels seus inicis...

El 1950 el ministre de finances francès, Robert Schuman, presenta la proposta d'una Europa unida. Un any després es creava la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer de la que formaven part Alemanya, Bèlgica, França, Itàlia, Luxemburg i els Països Baixos.

El 25 de març de 1957 es firmava el Tractat de Roma per part d'Alemanya, Bèlgica, França, Itàlia, Luxemburg i els Països Baixos. Per aquest tractat es constituïa el Mercat Comú o Comunitat Econòmica Europea (CEE) i la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica. El 1973 s'incorporen Dinamarca, Irlanda i el Regne Unit a la CEE. El 1981 ho fa Grècia i el 1986 s'incorporen Espanya i Portugal.

El 1992 va entrar en vigor el Tractat de Maastricht que va establir la creació de la Unió Europea. Aquesta nova entitat pretenia superar la unió comercial i duanera per convertir Europa en una unió econòmica i política.

El 1995 es van incorporar Àustria, Finlàndia i Suècia. L'1 de gener de 2002 va començar a circular l'euro. En el 2004 es van incorporar a la Unió Europea la República Txeca, Xipre, Eslovàquia, Eslovènia, Estònia, Hongria, Letònia, Lituània, Malta i Polònia. Finalment, el 2007 es van incorporar Bulgària i Romania.

4. Defineix els següents fons i iniciatives...

- *FEDER* → És un fons de la Unió Europea destinat a la cohesió econòmica i social mitjançant les correccions dels desequilibris regionals.
- *FSE* → És un fons de la Unió Europea destinat a fomentar les oportunitats d'ocupació i mobilitat geogràfica i professional dels treballadors, així com facilitar la seva adaptació a les transformacions industrials i als canvis dels sistemes de producció.
- *INTERREG* → És una de les iniciatives comunitàries que s'ocupa de promoure la cooperació i el desenvolupament equilibrat del territori. La cooperació és transfronterera, transnacional i interregional.

5. Assenyala quines són les funcions dels següents...

- *El Congrés dels Diputats*. Té el poder legislatiu, és a dir, aprova o deroga les lleis després de discutir-les. També aprova els pressupostos generals de l'Estat. Té encomanat el control del poder executiu per això demana explicacions sobre les actuacions portades a terme. Fins i tot pot provocar una moció de censura quan retira la seva confiança al Govern.
- *El Senat*. S'encarrega de revisar les propostes legislatives que han passat pel Congrés dels Diputats. Si bé pot modificar o vetar el contingut d'aquestes propostes és el Congrés el que s'encarrega de la seva definitiva aprovació. En política exterior pot autoritzar o denegar la ratificació dels acords internacionals.

6. Completa la taula amb les característiques...

- *Províncies*: Van ser creades el 1833 per Javier de Burgos. Les províncies presenten diverses definicions. Des d'un punt de vista electoral és la circumscripció electoral de l'Estat perquè els diputats i senadors s'elegeixen per cada província. També és la divisió territorial de l'administració perifèrica estatal. Per últim, és l'entitat d'administració local de major rang.
- *Municipis*: Són les unitats territorials i administratives més elementals. L'Ajuntament és el seu òrgan de govern i gestió. La composició de l'ajuntament és elegit cada quatre anys pels ciutadans mitjançant eleccions.

Els municipis tenen competències específiques respecte a la prestació de determinats serveis i la dotació d'equipaments. Per desenvolupar-les necessita recursos que obté mitjançant tributs i impostos.

- *Altres entitats territorials*: Els municipis poden agrupar-se en mancomunitats i corporacions metropolitanes.

Algunes Comunitats tenen comarques que són una divisió territorial intermèdia amb competència en la dispensació d'alguns serveis i equipaments.

Les illes tenen unes administracions pròpies. A les Canàries és el *concejo* i a les Balears el *consell insular*.

A les àrees rurals de Galícia les aldees i els *caseríos* s'agrupen en parròquies. Un conjunt d'aquestes parròquies formen el *concello*.

7. Descriu la desigual distribució de la població...:

- *Comunitats amb augment de població*: La Comunitat de Madrid, Catalunya i el País Basc són zones d'atracció d'immigrants perquè són les més dinàmiques econòmicament.

La Comunitat Valenciana, les Illes Balears i Canàries van passar de ser zones d'emigració a atraure immigrants a causa de l'estímul econòmic propiciat pel turisme.

La immigració internacional ha estat més rellevant en aquestes regions perquè la que arriba buscant treball s'ha dirigit sobretot als nuclis econòmics més importants mentre que els que busquen millors condicions climàtiques s'han instal·lat a la costa mediterrània i als dos arxipèlags.

- *Comunitats amb disminució de població:* Les regions de l'interior perden població perquè emigra cap a les zones més dinàmiques econòmicament. Per aquesta raó, es van recuperar demogràficament entre 1975 i 1986 a causa de la crisi econòmica.

Les zones que menys s'han vist afectades per la immigració internacional han estat Extremadura, la cornisa cantàbrica i Castella i Lleó.

8. Resumeix la situació econòmica de...

Catalunya té unes grans potencialitats per la seva posició geogràfica, que ha explotat convenientment. La regió metropolitana de Barcelona, juntament amb la de Madrid, encapçalen el sistema urbà espanyol.

En els darrers trenta anys l'economia catalana ha patit una transformació estructural que ha consistit en una terciarització i en un augment del PIB. Aquesta transformació ha permès que Catalunya tingui un paper predominant en l'economia espanyola, perquè aporta el 19% del PIB espanyol i el 26% del total de les exportacions.

A causa de la seva bona posició econòmica Catalunya ha realitzat aportacions solidàries al desenvolupament d'altres comunitats autònomes més desfavorides mitjançant la contribució al Fons de Compensació Interterritorial.

Darrerament l'expansió econòmica ha estat més lenta i limitada a Catalunya que a d'altres comunitats més pobres.

9. Contesta les preguntes següents ...

- Catalunya participa a la UE a través de tres vies: la política comunitària que duu a terme l'Estat espanyol; la seva participació al Comitè de les Regions, on es estan representades les entitats locals i regionals de la UE; i mitjançant la promoció del moviment regional europeu.
- La Comunitat de Treball dels Pirineus és un organisme interregional de cooperació entre les regions que comparteixen els Pirineus amb la finalitat de tractar els problemes que es deriven de la seva condició pirinenca. La formen Andorra, les regions franceses d'Aquitània, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, i les comunitats autònomes de Catalunya, Aragó, el País Basc i Navarra.
- Els Quatre Motors d'Europa és una associació de quatre regions europees que malgrat no ser capitals dels seus països són molt dinàmiques econòmicament. Estan conformats per Baden-Württemberg (Alemanya), Llombardia (Itàlia), Roine-Alps (França) i Catalunya.

